

[Arnth Jensen.]

lig Fordeling af disse Udgifter mellem Stat og Kommune er det ikke fyldestgørende. Det har gennem de 3 Aars Udvalgsbehandling, der har været ført om denne Sag, ikke været muligt fra Ministeriet at faa en blot tilnærmelsesvis Beregning om disse Udgifter, men naar jeg anslaaer dem til ca. 40 Mill. Kr., naar Loven er fuldt gennemført, vil jeg tro, at Ministeren ikke vil modsige mig. Meget lavt sat vil det betyde en aarlig Forrentnings- og Afdragsbyrde paa 2,4 Mill. Kr., jeg tror nu nærmere, det bliver 2,8 Mill. Kr., og man vil deraf se, at der mangler ca. $\frac{1}{2}$ Mill. Kr. i, at Kommunerne faar dækket deres Halvdelen.

Nu hørte jeg godt, at den ærede Ordfører, det ærede Medlem Hr. Hauberg, sagde, at Staten ydede Halvdelen. Det er vist ikke ganske rigtigt, i hvert Fald forstaar jeg meget vel den Reservation i Paragraffen, som maaske skyldes den højtærede Finansminister, at der kan ydes indtil Halvdelen. Men at der kan ydes indtil Halvdelen, er ikke det samme som, at der ydes Halvdelen, og naar det er et bestemt afgrænset Beløb, Staten skal yde, er det ikke Halvdelen, som den ærede Ordfører sagde. Det har den største Betydning, at det bestemt bliver fastslaaet, at hver Gang der betaales 2 Kr., skal hver Part betale den ene. Det vil sikkert alle give mig Ret i, som har været ude for de efter min Mening tit ganske urimelige Krav, der undertiden fra Administrationens Side, dels gennem saakaldte bygningskyndige, dels gennem Embedslæger, rejses over for Kommuner, naar Nybygninger ved Skolerne skal finde Sted. En ligelig Fordeling vil animere begge Parter, baade Staten og Kommunen, til en forsvarlig Økonomi ogsaa i den Henseende.

Af samme Grund er derfor efter vor Mening den under b. i samme Paragraf opstillede Specifikation uheldig, idet Staten derigennem konsoliderer sig selv, men gennem baade Stigning i Bygningsudgifter og gennem Krav fra Administrationens Side er i Stand til at paabyrde Kommunerne større Udgifter, end den selv paatager sig.

Men dette Lovforslag paafører ogsaa Kommunerne andre Merudgifter end netop Anlægsudgifterne. Den Stigning, der vil blive i de aarlige Udgifter paa Grund af det forøgede Antal Lærerkrafter, der skal bruges, vil efter vor Mening ikke blive ringe, og særlig ikke for Landkommunerne. Den højtærede Undervisningsministers Forgænger tilstillede i sin Tid Udvalget en Beregning over, hvilke forøgede Lærerudgifter saavel Kommunerne som Staten vil faa i Anledning

af Lovforslaget. Man regnede dengang med, at der alene i Landkommunerne vilde blive Brug for 1 000—1 100 nye Lærerkrafter, et Tal, som jeg slet ikke tror kan holde; vi skal sikkert mindst op til 1 Lærerkraft mere i Gennemsnit i hver Kommune, hvilket vil sige ca. 1 300.

Men lad os nu holde os til de 1 000. Regner man med Andenlærerløn, vil det sige en Merudgift paa 2,2 Mill. Kr., hvoraf Staten yder en Femtedel, saadan at Kommunernes Nettoudgift vil blive ca. 1,8 Mill. Kr. Denne forøgede Lærerudgift mener vi maa bæres af Staten, og dertil sigter det af os stillede Ændringsforslag, der ganske rigtigt, som det er hævdet, ogsaa vil give Købstadkommunerne en Fordel, men en Fordel, som vi finder rimelig i Forhold til de Lærerudgifter, som de i Forvejen maa bære. Naar vi tillige har stillet Forslag om, at Staten skal overtage hele Regulerings-tillægget, er det ikke alene ud fra den Forudsætning, at dette ekstra Tillæg til de faste Lønninger, der er vedtaget af Statsmagten alene, ogsaa helt og fuldt bør bæres af denne, men ogsaa under Hensyn til, at alle de Beregninger, som er foretaget, er foretaget paa et meget løst Grundlag, og der derfor bør sikres Kommunen en vis Margin.

At de økonomiske Kaar for den private Skole, som i Forvejen er trænge, ved Lovforslagets Gennemførelse vil blive yderligere forværret, er uden for al Tvivl. Vi foreslaar derfor, at der allerede nu ved Lovforslagets Ophøjelse til Lov bliver taget Hensyn til de private Skoler, saadan at den Skolefrihed, som Grundlovens § 83 sikrer Hjemmene, ikke bliver indsnævret af økonomiske Grunde.

Jeg skal derefter vende mig til de øvrige Bestemmelser i Lovforslaget. Naar vi nu staar ved Afslutningen af Behandlingen af dette Lovforslag og kan se, hvordan den kommende Lov vil komme til at se ud, er det naturligt at rejse følgende Spørgsmaal: Hvilke Mangler er der hidtil peget paa, at Folkeskolen har, og hvorledes søger man gennem dette Lovforslag at afbøde disse Mangler. Jeg skal henlede ærede Medlemmers Opmærksomhed paa en Bog, der i sin Tid er uddelt her i Tinget: Betænkningen om den praktiske Mellemskole. I denne Betænkning findes der Side 159—160 Udtalelser fra Erhvervenes Mænd. Der er Udtalelser fra Direktøren for den tekniske Undervisning, F. V. Haugsted, fra Direktøren for Industriraadet, G. Hartz, fra Direktøren for Maskinistundervisningen, Poul F. Holm, og endelig fra Direktøren for Han-